

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 486/2017-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. júla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti SATRO s. r. o., Hodonínska 25, Bratislava, zastúpenej advokátskou kanceláriou STANO a partneri s. r. o., Námestie 1. mája 16, Bratislava, adresa na doručovanie Miletičova 21, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Peter Stano, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26 Co 690/2015 z 28. októbra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti SATRO s. r. o. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti SATRO s. r. o., Hodonínska 25, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 26 Co 690/2015 z 28. októbra 2016 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“ alebo „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že «... 28. októbra 2016 Krajský súd v Trnave (ďalej „odvolací súd“) v konaní o odvolaní proti Uzneseniu Okresného súdu Piešťany z 13. augusta 2015 vydanom v konaní pod sp. zn.: 6 C/189/2014 (ďalej len „prvostupňové uznesenie“, „prvostupňový súd“) vydal pod sp. zn.: 26 Co/690/2015-109 uznesenie (ďalej len „druhostupňové uznesenie“, „druhostupňový súd“), ktorým napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

a) Dňa 15. 7. 2013 bol sťažovateľom podaný na Okresný súd Piešťany návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým sťažovateľ žiadal, aby súd vydal platobný rozkaz vo výške 102,04 € s príslušenstvom proti odporcovi [REDAKOVANÉ]. Predmetná suma bola súčtom účastníckeho poplatku/ceny za poskytnutú telekomunikačnú/elektronickú komunikačnú službu a hodnoty nevrátených zariadení, ktoré mala žalovaná vo výpožičke, v pôvodnom návrhu označených ako zmluvná pokuta.

b) Na základe predmetného návrhu a začatého konania žalovaná vrátila dňa 16. 10. 2014 zariadenia, ktorých hodnotu sťažovateľ požadoval. Na základe toho sťažovateľ ako žalobca podal dňa 26. 10. 2014 Čiastočné späťvzatie, ktorým zobral návrh v časti 86,- € (hodnota zariadení) návrh späť. Podaniami zo dňa 12. 11. 2014 a dňa 13. 4. 2015 poukázal sťažovateľ na rozhodovaciu prax Ústavného súdu ohľadom zásady IURA NOVIT CURIA, aby vyvrátil argumenty žalovanej, že požadoval zmluvnú pokutu a nie náhradu hodnoty zariadení.

Prvostupňový súd uznesením, č. k. 6 C/189/2014 zo dňa 23. 1. 2015 konanie zastavil v časti 86,- €. Následne dňa 29. 4. 2015 Okresný súd Piešťany vydal Rozsudok, ktorým rozhodol v prospech sťažovateľa.

Následne dňa 13. 8. 2015 vydal Okresný súd Piešťany Uznesenie sp. zn. 6 C 189/2014-89, ktorým prekvapivo priznal trovy konania žalovanej.

Sťažovateľ dňa 3. 9. 2015 podal voči Uzneseniu Odvolanie.

c) *Odvolaací súd napadnuté uznesenie potvrdil a dospel k záveru, že súd prvého stupňa postupoval správne a nemusel sa riadiť zásadou IURA NOVIT CURIA, pričom v odôvodnení uviedol, že žalobca zmenil právnu kvalifikáciu špekulatívne ako náhradu trov konania. Žalobca už dvomi podaniami pred vydaním rozhodnutia uviedol, že zmluvná pokuta uvedená v návrhu predstavuje paušalizovanú náhradu hodnoty zariadenia.*

d) *Sťažovateľovi bola odňatá možnosť konať pred súdom, čím boli porušené sťažovateľove základné práva na súdnu ochranu.».*

Sťažovateľka namieta, že rozhodnutím, „ktorým došlo k porušeniu základných práv..., je uznesenie z 28. októbra 2016 vydané v konaní vedenom pod sp. zn.: 26 Co/690/2015-109“.

Základom sťažnosti je „nesúhlas sťažovateľa s právnym záverom odvolacieho súdu ohľadne nepriznania náhrady hodnoty zariadenia a posúdenia nároku sťažovateľa ako neoprávneného v kontexte dobrovoľného plnenia záväzku žalovanej na farchu žalobcu a predmetné považuje za zasahujúce do svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu ako aj ochranu vlastníckeho práva“, keď „považoval námietky žalobkyne v jej odvolaní za irelevantné. Nestotožnil sa s názorom žalobkyne o povinnosti súdu prvej inštancie posúdiť nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty ako nárok na náhradu škody. Takto extenzívny výklad zásady iura novit curia, teda súd pozná právo je neprijateľným, súd musí vychádzať zo skutkových okolností uvedených v žalobe. žalobkyňa až v podaní z 12. novembra 2014 (č. l. 60), teda po späťvzatí žaloby v časti zaplatenia 86 eur (č. l. 56) prvýkrát uvádza, že žalobou v späťvzatej časti nepožadovala zmluvnú pokutu, ale náhradu hodnoty zariadení. Takúto zmenu právnej kvalifikácie považuje odvolací súd za účelovú, vedenú snahou získať náhradu trov konania. Taktiež nebolo možné súhlasiť s nedodržaním princípu právnej istoty, keď konanie, na ktoré odvolateľka poukazuje (konanie vedené pred Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 15 C 82/2014) je skutkovo odlišným.“.

Na základe týchto skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn.: 26 Co/690/2015 porušil základné SATRO s. r. o., zapísanej v Obchodnom registri OS BA I, oddiel: Sro, vložka [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], so sídlom Hodonínska 25, 841 03 Bratislava (predtým Polianky 9, 844 37 Bratislava) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trnave z 28. októbra 2016 vydané v konaní vedenom pod sp. zn.: 26 Co/690/2015-109 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd Trnava je povinný zaplatiť spoločnosti SATRO, s. r. o. trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 374,81 €... na účet jeho právneho zástupcu: STANO a partneri, s. r. o., so sídlom Nám. 1. mája 16, 811 06 Bratislava do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané

niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07, III. ÚS 214/2010).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka nesúhlasí s právnym názorom krajského súdu, ktorý vyhodnotil postup Okresného súdu Piešťany ako správny, keď žalobkyni uložil povinnosť uhradiť žalovanej náhradu trov konania v sume 60,60 €, pričom sťažovateľka sa prostredníctvom svojich námietok snaží dosiahnuť iné právne posúdenie nároku na náhradu trov konania.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či napadnutým uznesením, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie Okresného súdu Piešťany sp. zn. 6 C 189/2014 z 13. augusta 2015, ktorým tento žalobkyni uložil povinnosť uhradiť žalovanej náhradu trov právneho zastúpenia v sume 60,60 €, boli porušené označené práva sťažovateľky.

Z napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že „vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok..., účinného od 1. júla 2016..., keďže podľa § 470 ods. 1 C. s. p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a podľa ods. 2 vety prvej rovnakého ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované“.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ďalej konštatoval, že *„sa v plnom rozsahu stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, keď nezistil žiaden dôvod, pre ktorý by nemal súhlasiť s podstatou argumentácie pojatou súdom prvej inštancie do odôvodnenia napadnutého uznesenia.*

Súdom prvej inštancie citované ust. § 146 ods. 1 písm. c) O. s. p. účinné ku dňu vydania napadnutého uznesenia... bolo legislatívnym vyjadrením pravidla, podľa ktorého žiaden z účastníkov konania skončeného zastavením nemal právo na náhradu jeho trov. Citované ust. § 146 ods. 2 O. s. p. zakotvovalo však až dve výnimky z takéhoto pravidla. Podstatou prvej z oboch výnimiek bola úprava, že ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, bol povinný uhradiť jeho trovy, kým druhú naopak zákon vymedzoval tak, že ak sa pre správanie odporcu... vzala späť žaloba, ktorá bola podaná dôvodne, bol povinný uhradiť trovy konania žalovaný.

Zavinenie na zastavení konania sa potom v zmysle záverov ustálenej rozhodovacej praxe súdov zásadne posudzuje len z procesného hľadiska a pričíta tomu, kto dal k takémuto rozhodnutiu súdu podnet (takže pri späťvzati žaloby nesie vinu na zastavení žalobkyňa), toto ale neplatí pri správaní žalovaného v priebehu konania, fakticky donucujúcim žalobcu vziať dôvodne podanú žalobcu späť (v snahe predísť jej zamietnutiu), kedy sa naopak usudzuje na naplnenie podmienok podľa § 146 ods. 2 vety druhej O. s. p. Dôvod zastavenia konania pritom súd spravidla neskúma, ak sa však uvádza dôvod nasvedčujúci priamej príčinnej súvislosti medzi správaním žalovaného a späťvzatím inak dôvodnej žaloby, je povinnosťou súdu urobiť si jasno, aby bolo zrejmé či sa má pri rozhodovaní o trovách zastaveného konania rozhodovať podľa niektorej výnimky spravidla, a ak áno, podľa ktorej, alebo tu naopak súhrn pre rozhodovanie významných okolností nasvedčuje potrebe postupu podľa pravidla...

V prejednáwanej veci si obaja účastníci, teda žalobkyňa i žalovaná náhradu trov konania včas uplatnili. Súd prvej inštancie správne priznal náhradu trov konania žalovanej v zmysle prvej výnimky ustanovenej vo vete prvej § 146 ods. 2 O. s. p. majúc za to, že zastavenie konania zaviniť žalobkyňa. Už z obsahu žaloby je totiž zrejmé, že žalobkyňa sa domáhala od žalovanej časťou žaloby, ktorú následne vzala späť, zaplata zmluvnej pokuty za dekodovaciu kartu č. [REDAKOVANÉ] vo výške 20 eur a za digitálny prijímač KAON KCF 220 vo výške 66 eur. Už v odstúpení od zmluvy z 25. októbra 2011 (č. l. 5) žalobkyňa žalovanú jednoznačne vyzvala, aby najneskôr do 7 dní od zániku platnosti zmluvy vrátila všetky zapožičané zariadenia, s tým, že v prípade, že tieto zariadenia nevráti v uvedenej lehote je poskytovateľ oprávnený účtovať v zmysle Všeobecných podmienok a cenníka jednorazovú zmluvnú pokutu a náhradu škody...

Odvolací súd považoval námietky žalobkyne v jej odvolaní za irelevantné. Nestotožnil sa s názorom žalobkyne o povinnosti súdu prvej inštancie posúdiť nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty ako nárok na náhradu škody. Takto extenzívny výklad zásady iura novit curia, teda súd pozná právo je neprijateľným, súd musí vychádzať zo skutkových okolností uvedených v žalobe, žalobkyňa až v podaní z 12. novembra 2014..., teda po späťvzati žaloby v časti zaplatenia 86 eur... prvýkrát uvádza, že žalobou v späťvzatej časti nepožadovala zmluvnú pokutu, ale náhradu hodnoty zariadení. Takúto zmenu právnej kvalifikácie považuje odvolací súd za účelovú, vedenú snahou získať náhradu trov konania. Taktiež nebolo možné súhlasiť s nedodržaním princípu právnej istoty, keď konanie, na ktoré odvolateľka poukazuje (konanie vedené pred Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 15 C/82/2014) je skutkovo odlišným.“.

Z pohľadu ústavného súdu treba považovať za rozhodujúce, že krajský súd svoj právny názor primerane odôvodnil, nepostupoval arbitrárne, rešpektoval zmysel a účel ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ktorý bol platný a účinný v čase rozhodovania Okresného súdu Piešťany) a jeho argumentácia nie je vnútorne rozporná.

Ústavný súd považoval za relevantné, že v pôvodnom konaní bola jediným predmetom napadnutého rozhodnutia výlučne otázka trov konania – t. j. išlo o otázku akcesorickú, ktorá priamo nesúvisela s konaním vo veci samej.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru týkajúcu sa rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania, podľa ktorej vo všeobecnosti platí, že pochybenia pri rozhodovaní o trovách konania spravidla nedosahujú samy osebe takú intenzitu, na základe ktorej možno vysloviť porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo, a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014).

Pre intervenciu ústavného súdu je takto v takýchto prípadoch nevyhnutná zvýšená intenzita namietaného porušenia označených práv.

Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky odôvodňujúcu porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6. ods. 1 dohovoru ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutým rozhodnutím a namietaným porušením označených práv. Napadnuté rozhodnutie nemôže byť v takej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj preto, že toto porušenie sa nedá vyvodiť iba z určitého výkladu a aplikácie platných procesných noriem upravujúcich postup všeobecných súdov v opravnom konaní (podobne aj I. ÚS 66/98, II. ÚS 811/00). Navyše, obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08). V nadväznosti na uvedené ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd vzhľadom na hodnotu sporu (60,60 €) konštatuje, že ide o prípad posudzovaný ako tzv. bagateľná vec (§ 238 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku, resp. § 422 ods. 1 Civilného sporového poriadku), kde vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadov už samotný predmet sporov v predmetných konaniach zakladá z hľadiska doterajšej judikatúry ústavného súdu (porovnaj najmä IV. ÚS 358/08, ako aj IV. ÚS 340/2014, III. ÚS 529/2014, II. ÚS 468/2015, II. ÚS 357/2015) dôvod na odmietnutie sťažností pri ich predbežnom prerokovaní z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vo veciach bagateľných prichádza totiž do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne (porovnaj IV. ÚS 358/08), resp. v prípadoch, ak pôjde o intenzitu zásahu kolidujúcu s podstatou a zmyslom základných práv a slobôd (porovnaj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 1996/13, bod 27).

Takéto vybočenie zo štandardov riadneho súdneho konania, resp. intenzitu zásahu kolidujúcu s podstatou a zmyslom základných práv a slobôd ústavný súd navyše v napadnutom uznesení vzhľadom na predmet rozhodovania (náhrada trov právneho zastúpenia) nenašiel.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júla 2017